

Dikkemanskruid of schaduwkruid

Tekst en foto's Abe Maaijen

Als fotograaf ben ik aan het einde van de winter en in het vroege voorjaar blij met het dikkemanskruid. Wanneer de temperatuur iets oploopt is het een drukte van belang bij deze tamelijk onopvallende plant. Op de bloempjes krioelen insecten en de honingbijen zijn daarbij zeer aanwezig. Ik kan ze dan rustig fotograferen.

De *Pachysandra terminalis* heeft in het Nederlands twee namen: dikkemanskruid of schaduwkruid. De naam dikkemanskruid verwijst naar de dikke helm-draden en schaduwkruid verwijst naar de plek waar deze plant het liefst groeit. De soortaanduiding *terminalis* in de wetenschappelijke naam, dat 'aan het eind' betekent, verwijst naar het bladcluster aan het einde van de korte stengel. De plant komt van nature voor in de bossen van Japan en China.

Dikkemanskruid is een snelgroeïende bodembedekker, floreert op een (half) schaduwrijke plaats en wordt ongeveer 25 cm hoog. De bladeren zijn groen gekleurd, leerachtig, licht gekarteld en ovaal. Aan de bovenkant groeien vier tot zes bladeren waar tussenuit vanaf februari de witte of crèmekleurige bloementjes verschijnen. Dikkemanskruid is zeer winterhard en verdraagt temperaturen tot -30 °C.

Geen woekeraar

De plant kan wel in de volle zon staan, maar dan kunnen de bladeren geel verkleuren. De plant groeit het beste op voedselrijke, doorlatende ondergrond, die niet te kalkrijk is. Via ondergrondse uitlopers breidt de plant zich uit. Toch woekert de plant gelukkig niet. Dikkemanskruid kan goed onder bomen en struiken geplant worden. Deze vaak wat drogere plek helpt tegen natte voeten, daar houdt de plant niet van. Wanneer de plant te nat staat maakt hij kans op wortelrot of schimmel. Dikkemanskruid behoort tot de buxusfamilie en is dus licht giftig. U kunt de bladeren best met blote handen aanraken, maar ze zijn niet eetbaar. Zorg ervoor dat snoeimateriaal niet bij huisdieren of vee terecht komt.

Het onderhoud is heel eenvoudig.

Als de planten er wat minder mooi gaan uitzien kunt u ze vlak na de bloei

tot 5 cm hoog afknippen; ze herstellen vanzelf. Tijdens het schoffelen moet u erop letten dat u de wortelstokken niet beschadigt. Trek ongewenste plantjes met de hand weg. Gelukkig groeit de plant snel en goed dicht op elkaar zodat er geen onkruid meer doorkomt. Hoewel de plant geen grote bijdrage levert aan het dieet van honingbijen, helpt het in tijden van schaarste wel. Op de website denederlandsebijen.nl krijgt de plant maar een één voor de drachtwaarde, voor zowel stuifmeel als nectar.

Variëteiten

Bont schaduwkruid (*Pachysandra terminalis* 'Variegata') heeft een hoogte van 15 cm. De plant bloeit in het vroege voorjaar met kleine, witte bloempjes. Het blad is groen van kleur en heeft een witbonte bladrand. Het bont schaduwkruid geeft een heerlijke kruidige geur af.

Een plant uit hetzelfde geslacht is *Pachysandra procumbens*. Deze soort komt oorspronkelijk uit het oosten van Noord-Amerika. De soort is veel minder winterhard en wordt daarom ook veel minder toegepast in tuinen dan *P. terminalis*. ●

Bronnen

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Dikkemanskruid>

Liddell, H.G. & Scott, R. (1940). A Greek-English Lexicon. Revised and augmented throughout by Sir Henry Stuart Jones, with the assistance of Roderick McKenzie. Oxford: Clarendon Press.

Tianlu Min en Paul Brückner: Flora of China, Volume 11, Seite 321: *Pachysandra terminalis* - *Pachysandra terminalis*)

<https://florum.nl>

<https://ikwilplanten.nl>

Honingbij op dikkemanskruid

Dagpauwoog op dikkemanskruid

Dikkemanskruid in de herfst